

Helsingin kaupunki

Selvitys terassien aukioloaikojen laajentamismahdollisuuksista Helsingissä

Maaliskuu 2018

Sisällys

1	Johdanto.....	2
2	Terassitoiminta Helsingissä	3
3	Terassitoimintaan sovellettavat lait, määräykset ja ohjeet	4
3.1	Terassitoiminnan aloittamiseksi vaadittavat luvat ja ilmoitukset	5
3.2	Terassien aukioloaikojen määräytyminen 31.12.2017 (28.2.2018) saakka..	6
3.3	Muutokset aukioloaikojen määräytymiseen 1.3.2018 alkaen.....	7
4	Terassien aukioloaikojen laajentamismahdollisuuksien arviointi	8
4.1	Strategiakauden 2017–2021 painotukset.....	8
4.2	Terassien aukioloaikojen laajentamisen vaikutukset elinkeino- ja yritystoimintaan	9
4.3	Terassien aukioloaikojen laajentamisen vaikutukset asuinkiinteistöihin sekä yleiseen järjestykseen	10
4.4	Etenemisvaihtoehtojen arviointi.....	10
5	Työryhmän esitys terassien aukioloaikojen laajentamiseksi.....	11

1 Johdanto

1.1 Toimeksiannontausta

Kansliapäällikkö asetti 13.12.2017 § 174 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia selvitys mahdollisuuksista terassien aukioloaikojen laajentamiseen Helsingissä.

Selvityksen taustalla oli valtuustoaloite terassien aukioloaikoja koskevien linjausten muuttamiseksi. Valtuutettu Sami Muttilainen ja joukko muita valtuutettuja jättivät kaupunginvaltuuston kokouksessa 8.6.2016 aloitteen, jossa he esittivät selvitystyön käynnistämistä terassien aukiolopolitiikan lieventämiseksi tai siirtymiseksi Espoon ja Vantaan tavoin järjestelmään, jossa kaupunki ei erikseen määrittele terasseille sallittuja aukioloaikoja. Aloitteessa esitettyjä näkökulmia perusteltiin kaupungin elävöittämisen lisäksi elinkeinopolitiikalla, terassisesongin taloudellisella merkityksellä ravintolayrittäjille sekä kansainvälisten matkailijoiden mahdollisuuksilla hyödyntää paremmin helsinkiläistä ravintolatarjontaa.

Kaupunginhallitus piti aloitteessa esitettyjä toimenpiteitä kannatettavina ja totesi vastauksessaan (kaupunginvaltuusto 15.2.2017 § 103), että kaupunki käynnistää laajan keskustelun ja selvitystyön eri viranomaisten kanssa siitä, miten terassien aukiolopolitiikkaa voitaisiin Helsingissä lieventää.

Kansliapäällikön tarkoitusta varten asettaman työryhmän perustaminen ajoitettiin alkoholiuomiin liittyvää elinkeinotoimintaa sääntelevän alkoholilainsäädännön uudistuksen eduskuntakäsittelyn yhteyteen, jotta työryhmä pystyisi työskentelyssään ottamaan huomioon säädösmuutosten tuomat mahdollisuudet.

Työryhmän jäsenet olivat asiakkuusjohtaja Pekka Henttonen kaupunkiympäristön toimialalta, kulttuuripalvelupäällikkö Stuba Nikula kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalta, komisario Henri Helminen Helsingin poliisilaitokselta, ylitarkastaja Jarmo Castrén Etelä-Suomen aluehallintovirastosta sekä varatoimitusjohtaja Veli-Matti Aittoniemi Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry:stä. Työryhmän puheenjohtajana toimi kaupunginkanslian elinkeino-osaston elinkeinojohtaja Marja-Leena Rinkineva. Lisäksi työryhmä sai työnsä tueksi huomioita kaupunkiympäristön palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden ympäristöpalveluilta. Työryhmän sihteerinä toimi asiantuntija Päivi Munther kaupunginkanslian elinkeino-osastolta.

Kaupunginvaltuuston 27.9.2017 hyväksymän strategiaohjelman mukaan Helsinki mahdollistaa vireää kaupunkielämää ja toimii roolissaan yhä enemmän edellytysten luojana. Edelleen strategian mukaan Helsinki toimii aktiivisesti ja ketterästi kaupungin elävöittämisestä kiinnostuneiden toimijoiden kanssa Helsingin vetovoimaisuuden ja kansainvälisyyden lisäämiseksi. Lisäksi strategia asettaa Helsingin tavoitteeksi olla

maailman paras kaupunki yrityksille. Työryhmä on työskentelyssään ottanut huomioon strategian lähtökohdat.

Työryhmä kokoontui joulukuun 2017 ja helmikuun 2018 välillä tavoitteenaan selvittää, onko terrassien aukioloaikoja mahdollista pidentää varsinkin kantakaupungin alueella joko kokeiluluontoisesti tai pysyvästi.

Arvioinnin perusteella työryhmä katsoo, että terrassien aukioloaikoja koskevien linjausten väljentäminen on mahdollista sekä esittää kaupungin omistaman maan tai kiinteistön alueella sijaitsevien terrassien aukioloaikoja koskevia rajoituksia lievennettäviksi kokeiluluontoisesti vuoden 2020 alkuun saakka niin, että myös asuinkiinteistöjen lähistöllä sijaitsevat terassit voisivat koko kaupungissa olla auki tunnin nykyistä pidempään kello 23 saakka. Aukioloajoissa noudatettaisiin kuitenkin edelleen taloyhtiön järjestyssääntöjä. Lisäksi työryhmä pitää tärkeänä uuden alkoholilain tuomien mahdollisuuksien huomioimista anniskelulupia koskevassa päätöksenteossa.

Työryhmän ehdotukset koskevat terasseja, joiden aukioloaikaa on nyt vuokrasopimuksella rajattu sekä uusia myönnettäviä anniskelulupia. Ehdotetuilla muutoksilla ei ole vaikutuksia niiden terrassien toimintaan, joille on jo myönnetty poikkeuslupa kello 23 jälkeen jatkuvaan aukioloon.

2 Terrassitoiminta Helsingissä

Alkuvuodesta 2018 Helsingissä sijaitsi yhteensä 1 176 anniskeluluvan saanutta terassia. Näistä 93 kappaletta sijaitsi kaupungin terrassiohjeissa määritellyllä kävelykeskustan maksuvyöhykkeellä.

Kuva 1. Kävelykeskustan maksuvyöhyke (ns. maksuvyöhyke 1).

Terasseilla on erityisesti kesäkaudella huomattava merkitys kaupungin katukuvan ja kaupunkikulttuurin monipuolistajina. Lisäksi terassitoiminnalla on vaikutusta matkailijoiden ja tapahtumakävijöiden vierailukokemukseen ja omaleimaisen ravintola- ja ruokakulttuurin kehittymiseen.

Terassisesongin onnistumisella on yhteys myös ravintoloiden kannattavuuteen. Helsingin kaupungin terassiohjeiden mukaan kaupungin omistamalla maa-alueella sijaitsevien terassien aukioloajat ovat pääsääntöisesti kello 07–22 välillä. Kantakaupungissa terassin myöhempään aukioloon on ollut mahdollista hakea poikkeuslupaa, mikäli ravintola ei ole sijainnut asutuksen välittömässä läheisyydessä. Aukioloaikojen rajaukset heijastuvat asiakasmäärien välityksellä yritysten liiketoimintaan. Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry:n jäsenistöilleen vuonna 2017 teettämään kyselyyn vastanneista helsinkiläisistä ravintolayrittäjistä neljä viidestä toivookin, että ravintolan terassialue voisi olla auki nykyistä pidempään.

Aukioloaikoja koskevia poikkeuslupia on myönnetty erityisesti keskusta-alueella, jossa yli 70 % ulkotarjoilua harjoittavista ravintoloista oli lupa terassin tavanomaista pitempään aukioloon tammikuussa 2018. Enemmistöllä poikkeusluvan saaneista eli kaikkiaan 48 ravintolalla oli lupa jatkaa ulkotarjoilua kello 02 saakka. Kello 24 saakka avoinna sai olla 17 terassia. Kolmelle terassille oli myönnetty lupa kello 23 saakka ja kahdelle kello 04 saakka kestävään aukioloon.

Terassitoiminnan valvonta koskettaa useita viranomaisia. Kunnan rakennusvalvonta- ja terveydensuojeluviranomaisten lisäksi erilaisissa lupaprosessissa ovat osallisina aluehallintovirasto sekä poliisi. Aluehallintoviraston tehtävänä on käsitellä terassien alkoholianniskelulupia koskevat hakemukset. Poliisi antaa terassien anniskelulupahakemuksiin liittyviä lausuntoja ja tarvittaessa puuttuu häiriökäyttäytymiseen. Kaupunki voi eri viranomaisrooliensa lisäksi olla mukana maanomistajana. Tällä hetkellä Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimiala on sopijapuolena noin 470 terassivuokrasopimuksessa. Vaihtuvuus uuden terassin avaamisen tai omistajavaihdosten myötä on vuosittain noin 50 kappaletta.

3 Terassitoimintaan sovellettavat lait, määräykset ja ohjeet

Ravintoloiden terassitoimintaan vaikuttava lainsäädäntö on muuttunut vuosina 2017–2018. Sovellettavia säännöksiä sisältyy maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999) sekä -asetukseen (895/1999), terveydensuojelulakiin (764/1994), lakiin terveydensuojelun muuttamisesta (946/2016) sekä asumisterveysasetukseen (545/2015), majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annettuun lakiin (308/2006) sekä lakiin majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain muuttamisesta (198/2017), uudistettuun alkoholilakiin

(1102/2017) sekä vielä valmisteilla olevaan alkoholiasetukseen, joiden muutokset astuvat voimaan asteittain 1.1.2018 ja 1.3.2018.

Kaupunki voi toimivaltansa puitteissa antaa lainsäädäntöä täydentäviä määräyksiä ja ohjeita, joista merkittävimpiä ovat kaupungin ympäristösuojelumääräykset ja Helsingissä ulkotarjoiluun käytettävien katuterassien ohjeistus (jäljempänä terassiohje).

Terassiohjeessa terassilla tarkoitetaan kahvilan, ravintolan tai muun liiketilan edessä sijaitsevaa kalustettua ulkotarjoilualueutta, jolla on toiminnallinen yhteys liiketilaan. Ennen toimialauudistuksen voimaantuloa 1.6.2017 terasseja koskevien ohjeiden antaminen kuului yleisten töiden lautakunnalle. Voimassa oleva terassiohje on lautakunnan hyväksymä 4.6.2013 § 254, ja sitä on päivitetty 19.3.2014. Terassiohje ei ole sitova sellaisenaan, ja sitä sovelletaan ainoastaan terasseihin, jotka sijaitsevat kaupungin omistamalla maalla. Terassin sijaitessa yksityisen kiinteistön alueella sen aukioloaikoihin vaikuttavat vuokrasopimuksen ehdot ja talo- tai kiinteistöyhtiön järjestyssäännöt.

3.1 Terassitoiminnan aloittamiseksi vaadittavat luvat ja ilmoitukset

Terassia käyttävän anniskeluravintolan on maankäyttö- ja rakennuslain 126 §:n perusteella haettava toimenpidelupa sellaisen rakennelman pystyttämiseen, jolla on vaikutusta ympäröivän alueen maankäyttöön tai kaupunki- tai maisemakuvaan. Kevytrakenteista, ilman kiinteitä tai pysyviä rakenteita toteutettavaa rakennelmaa varten toimenpidelupaa ei kuitenkaan tarvita. Mikäli esimerkiksi terassi suunnitellaan sellaiseksi, että se edellyttää toimenpidelupaa, luvan myöntämisestä päättää kunnan rakennusvalvontaviranomainen (Helsingissä kaupunkiympäristötoimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus).

Katualueen käyttämisestä ulkotarjoiluun sovitaan kiinteistön- tai maanomistajan kanssa, joka voi olla yksityinen tai julkinen taho. Helsingin kaupungin terassiohjeen mukaan kaikkien, jotka käyttävät kaupungin omistamaa yleistä aluetta ulkotarjoiluun, on tehtävä terassitoiminnasta sopimus rakennusviraston (nykyisen kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden) kanssa. Sopimuksen tehdessään ravintola sitoutuu noudattamaan terassiohjetta kokonaisuudessaan, mukaan lukien ohjeessa määriteltyjä aukioloaikoja, terassirakenteita ja -kalusteita koskevaa ohjeistusta sekä alue- ja kausikohtaista vuokratasoa.

Terveydensuojelulain muutoksen myötä (laki terveydensuojelulain muuttamisesta, 942/2016) ravintolat terassitoiminta mukaan lukien eivät sen sijaan enää ole lain 13 §:n perusteella ilmoitusvelvollisia kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, eikä niiden tarvitse tehdä terassitoiminnastaan kaupungin terassiohjeessa ¹ mainittua ilmoitusta

---

¹ Helsingin kaupungin yleisten töiden lautakunta 4.6.2013 § 254. Ulkotarjoiluun käytettävien katuterassien ohjeistus, s. 3.

kaupungille ennen toimintansa aloittamista. 1.1.2017 alkaen kaupunkiympäristötoimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden ympäristöpalvelut on puuttunut terassien mahdollisiin meluhaittoihin vain valitusten perusteella.

Anniskelutoiminnan aloittamiseksi ravintoloitsijan tulee hakea ja saada anniskelulupa. Alkoholilain 7 §:n mukaan alkoholijuomien vähittäismyynti- ja anniskeluluvan myöntää hakemuksesta se aluehallintovirasto, jonka toimialueella hakijan vähittäismyynti- tai anniskelupaikka sijaitsee. Anniskeluluvista päättää Helsingissä Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Poliisi antaa hakemukseen tarvittaessa lausunnon.

Anniskelulupahakemuksessa eritellään ravintolan osastojen, kuten sisätilojen ja terassien aukioloajat.

3.2 Terassien aukioloaikojen määräytyminen 31.12.2017 (28.2.2018) saakka

Ennen alkoholilainsäädännön kokonaisuudistusta majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 3 §:ssä säädettiin reunaehdoista sekä ravintoloiden aukioloajoille että anniskelun kestolle. Ravitsemisliike tuli sulkea viimeistään kello 02, ellei anniskeluaikaa ollut hakemuksesta jatkettu. Tällöin anniskelupaikka tuli sulkea viimeistään kello 04. Alkoholilaissa ei säädetty erikseen ulkotarjoilualueita koskevista aukioloajoista, vaan terassilla tapahtuvan anniskelun kesto ja aukioloaika ovat määräytyneet aluehallintoviraston myöntämän anniskeluluvan ehtojen perusteella. Lupaa myöntäessään aluehallintovirasto on tarvittaessa ottanut huomioon kaupungin terassiohjeen. Lisäksi luvan ehtoihin ovat vaikuttaneet kiinteistöjen järjestyssäännöt sekä poliisin ja alueen asukkaiden näkemys.

Kaupungin terassiohjeen mukaan kaupungin omistamalla alueella sijaitsevien terassien aukioloajat on rajattu pääsääntöisesti kello 07–22 välille. Rajoitus koskee terasseja, jotka sijaitsevat asuinrakennusten läheisyydessä. Rajoitukseen on vaikuttanut terveydensuojelulain sekä asumisterveysasetuksen mukainen yöajan määritelmä sekä kaupungin vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma 2010–2016. Terassiohjeen linjaukset eivät kuitenkaan sellaisenaan ole sitovia, ja ne koskevat ainoastaan tilanteita, joissa kaupunki on samalla kiinteistön- tai maanomistaja ja joissa terassitoiminnasta tehdään tämän vuoksi erillinen sopimus. Yksityisomistuksessa olevalla alueella sijaitseviin terasseihin ohjetta ei sovelleta.

Aukioloaikojen määräytymiseen vaikuttavat lisäksi taloyhtiöiden omat järjestyssäännöt, joiden puitteissa terassitoiminta on usein mahdollista kello 22 saakka. Ravintoloitsijan hakiessa anniskelulupaa ulkotarjoilualueelle aluehallintovirastolta se on tavanomaisesti myönnetty järjestyssääntöjen sallimissa rajoissa. Mikäli kiinteistö on kaupungin omistuksessa, aluehallintovirasto on lisäksi huomionnut päätöksenteossa terassiohjeen sopimuksella vahvistetut linjaukset.

Mikäli aukioloaikoja ei ole rajattu kiinteistön järjestyssäännöissä eikä terassi ole sijainnut asutuksen läheisyydessä, ravintoloitsija on voinut hakea aluehallintovirastolta lupaa myös kello 22 jälkeen jatkuvalle anniskelulle. Tällöin virasto on pyytänyt hakemukseen lausuntoa poliisilta² sekä lähialueen asukkailta. Koska aluehallintovirasto ei kuitenkaan enää luvan myönnettyään ole pystynyt puuttumaan mahdolliseen myöhemmin ilmenevään meluhaittaan, pidennettyjen anniskelulupien myöntäminen on käytännössä ollut varovaista. Kunnan ympäristötoimi on voinut puuttua meluhaittoihin jälkikäteen valitusten perusteella.

Ulkotarjoilualueita käyttävien ravintoloiden tulee lisäksi huomioida, että terveysuojelulain sekä kaupungin ympäristösuojelumääräysten 26 §:n mukaan äänentoistolaitteiden jatkuva käyttö ulkotiloissa yöaikaan kello 22.00–07.00 sekä päiväaikaan sairaalan, vanhainkodin, päiväkodin tai muun vastaavan hoitolaitoksen läheisyydessä on kielletty. Liikkeiden ja ravintoloiden ulossuunnattujen äänentoistolaitteiden käyttö on aukioloaikojen ulkopuolella kielletty. Ulossuunnatut äänentoistolaitteet on säädettävä siten, ettei toistettava ääni ole selvästi kuultavissa asuinhuoneistoissa ikkunoiden kiinni ollessa ja ettei se häiritse kohtuuttomasti muuta naapurustoa. Ympäristösuojelumääräysten tätä pykälää ei kuitenkaan ole juurikaan valvottu, ja häiriötä aiheuttamattoman taustamusiikin soittaminen on käytännössä ollut sallittua.

3.3 Muutokset aukioloaikojen määräytymiseen 1.3.2018 alkaen

Alkoholilainsäädännön kokonaisuudistus astuu voimaan 1.3.2018. Uudistuksen yhtenä tarkoituksena on ollut pyrkiä vähentämään lainsäädännön aiheuttamaa sääntelytaakkaa erityisesti ravintolaelinkeinolle ja turvaamaan toimivan kilpailun edellytyksiä³. Osaa uudistuneesta lainsäädännöstä sovelletaan jo 1.1.2018 alkaen.

Uudistuksilla on vaikutuksia myös alkoholijuomien anniskeluun. Lailla majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain muuttamisesta (1103/2017) kumottiin alkuperäisen lain ravitsemisliikkeiden aukioloaikoja koskevat säännökset 1.1.2018 alkaen. Ravintoloiden aukioloajat on näin ollen kokonaan vapautettu sääntelystä.

Uuden alkoholilain 43 §:n mukaan alkoholijuomien anniskelu on sallittu kello 09–01.30 välillä ja anniskeltujen alkoholijuomien nauttiminen yhden tunnin ajan anniskeluajan päättymisen jälkeen. Lain 44 §:n mukaan anniskelua saa sisätiloissa jatkaa kello 01.30 jälkeen kello 04 saakka lupaviranomaiselle tehdyn kirjallisen jatkoaikailmoituksen perusteella. Laissa tarkoitettu lupaviranomainen on Helsingissä Etelä-Suomen

² Helsingin poliisilaitos on lausunnoissaan noudattanut linjaa, jonka mukaan ydinkeskustan hallintokortteleissa Pohjoisesplanadilta Senaatintorille terassit voivat olla avoinna kello 02:een. Muualla ydinkeskustassa terassia on voinut pitää avoinna kello 24:ään ja keskustan ulkopuolella kello 22:een.

³ Hallituksen esitys HE 100/2017 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle alkoholilain ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

aluehallintovirasto. Anniskeluajan jatkaminen on ilmoitusmenettelyllä mahdollista 1.3.2018 alkaen sisätiloissa tapahtuvan anniskelun osalta. Anniskeluaikaa voidaan hakemuksesta jatkaa kello 04:ään myös ulkotarjoilualueella. Lupaa anniskelun jatkamiselle ulkotiloissa ei saa kuitenkaan myöntää, jos anniskelusta voi syntyä terveyshaittaa asuinympäristössä.

Lupaviranomaisen on toimitettava jatkoaikailmoitus terveydensuojelulain (763/1994) 15 §:ssä tarkoitettua käsittelyä varten kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Lupaviranomainen saa kieltää anniskelun jatkamisen, jos terveydensuojeluviranomainen toteaa siitä aiheutuvan terveydensuojelulaissa tarkoitettua terveyshaittaa lähiympäristön asukkaille.

Muutosten myötä viranomaisille tulee helpommaksi puuttua häiritsevään toimintaan myös luvan myöntämisen jälkeen. Mikäli anniskelun jatkamisesta aiheutuu vähäistä suurempaa haittaa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle, kunnalla on oikeus kieltää anniskelun jatkaminen tai rajoittaa sitä sillä kunnan alueella, johon haitta kohdistuu. Kielto astuu voimaan aikaisintaan kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun päätös on tullut lainvoimaiseksi.

4 Terassieräkioloaikojen laajentamismahdollisuuksien arviointi

Alkoholilakiin tehdyt väljennykset avaavat mahdollisuuksia myös terassien aukioloaikojen uudelleentarkasteluun Helsingissä. Uudistettu lainsäädäntö mahdollistaa aukioloaikoja koskevien linjausten lieventämisen vaarantamatta viranomaisten mahdollisuuksia huolehtia yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta. Terassien aukioloaikoja koskevien linjausten muutostarpeet perustuvat uuden strategiakauden tavoitteiden lisäksi elinkeinotoiminnan edistämiseen Helsingissä sekä yritysten yhdenvertaisten toimintaedellytysten varmistamiseen.

4.1 Strategiakauden 2017–2021 painotukset

Kaupungin linjaus sen omistamalla maalla tai kiinteistössä toimivien terassien sulkemisesta viimeistään kello 22.00 sisältyy yleisten töiden lautakunnan hyväksymiin terassiohjeisiin, joita on päivitetty vuonna 2014. Terassiohjeen mukainen aukioloaika perustuu vastuullisen alkoholikäytön toimenpideohjelmaan 2010–2016. Ohjelman toteuttaminen oli osa kaupungin strategiaohjelman 2013–2016 toimeenpanoa.

Kaupunginhallitus merkitsi sosiaali- ja terveysviraston laatiman vastuullisen alkoholikäytön ohjelman loppuraportin tiedoksi 13.3.2017 § 269 kehottaen samalla

kaupunginkansliaa valmistelemaan raportissa ehdotetut sosiaali- ja terveydenhuollon ja maakuntahallinnon uudistukseen sekä ehkäisevän päihdetyön järjestämiseen liittyvät toimenpiteet. Työryhmän loppuraportissa ei ehdotettu uusia terassien aukioloaikoihin liittyviä toimenpiteitä. Sen sijaan loppuraportissa todettiin, että toimenpiteet terassien aukioloaikojen rajoittamiseksi asuinalueiden läheisyydessä ovat jo edenneet esimerkiksi yleisten töiden lautakunnan vuonna 2013 antaman terassiohjeistuksen myötä.

Terassien aukioloaikoja koskevan ohjeistuksen uudelleenarvioinnissa on huomioitava vuonna 2017 alkaneen uuden strategiakauden painotukset. Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 mukaan Helsinki ymmärtää yhä enemmän roolinsa edellytysten luojana ja mahdollistajana. Strategian mukaan Helsingin tavoitteena on olla moderni, dynaaminen ja elävä kaupunki, joka lisää kansainvälisyyttään sekä panostaa matkailun edistämiseen. Edelleen strategia painottaa toimintakulttuurin ketteryyttä, viranomaismääräysten keventämistä sekä toimintamallien jatkuvaa kehittämistä ja uusiutumista. Näin tavoitellaan kaupungin palvelulupausten lunastamista, vireän kaupunkielämän ylläpitämistä ja Helsingin kansainvälisen vetovoiman vahvistamista.

Strategia nostaa Helsingin käyntikortiksi ja elinehdoksi vetovoimaisen keskustan, jossa on kaupallisia palveluja, tapahtumia ja viihtymistä. Strategiaohjelman mukaan keskustan elinvoimaisuutta kehitetään yhteistyössä alueen elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Merkittävä määrä terasseista sijaitsee keskustassa, jossa liikkuu myös suurin osa Helsingissä käyvistä kansainvälisistä sekä kotimaisista matkailijoista. Strategian mukaan Helsingin tulee myös olla Suomen paras kaupunki yrityksille.

Työryhmä toteaa, että terassien aukiolomahdollisuuksien laajentaminen olisi uuden kaupunkistrategian mukaista sekä edistäisi siinä asetettuja tavoitteita.

4.2 Terassien aukioloaikojen laajentamisen vaikutukset elinkeino- ja yritystoimintaan

Terassien aukioloaikoja koskevilla rajoituksilla on vaikutuksia ravintola-alan elinkeino- ja yritystoimintaan ja työllisyyteen Helsingissä. Kaupunginhallitus nosti esiin ravintola-alan yrityksiä koskevan sääntelyn purkamisen edelleen lausunnossaan sosiaali- ja terveysministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta alkoholilain kokonaisuudistukseksi 6.2.2017 § 133. Uuden alkoholilainsäädännön tavoitteisiin sisältyviä myönteisiä vaikutuksia elinkeinotoimintaan ei kuitenkaan ole mahdollista saavuttaa, ellei samanaikaisesti uudisteta kaupungin omia, yritysten toimintaan välittömästi vaikuttavia ohjeita ja määräyksiä. Linjausten väljentämisellä voidaan aikaansaada myönteisiä vaikutuksia myös kaupungin verotulokertymään.

MaRa ry:n toteuttamassa kyselyssä helsinkiläiset ravintola-alan yritykset perustelivat toiveitaan terassien laajempaan aukioloon lyhyen kesäkauden merkittävällä vaikutuksella

liiketoiminnan kannattavuuteen sekä rajoitusten aiheuttamalla tulonmenetyksillä. Ravintoloiden saaman palautteen perusteella ulkotilojen lyhyet aukioloajat ovat myös yllättäneet erityisesti kansainväliset matkailijat. Lisäksi eri rajoitusten yhteensovittaminen on hankalaa: terassin aukioloajan päätyttyä esimerkiksi tupakointi ravintolan ulkopuolella voi olla sallittua, mutta juoman mukaan ottaminen ulkotiloihin kielletty.

Arvioitaessa rajoitusten vaikutuksia yrityksiin tulee ottaa huomioon myös yritysten keskinäinen yhdenvertaisuus. Terassiohjeisiin sisältyvät linjaukset vaikuttavat merkittävästi helsinkiläisyritysten mahdollisuuksiin harjoittaa liiketoimintaansa yhdenvertaisin edellytyksin. Yhden vuokranantajan asettamat tiukemmat ehdot voivat merkitä, että terassien aukioloajat poikkeavat toisistaan, vaikka ravintolat sijaitsivat lähekkäin tai alueet olisivat muutoin ominaisuuksiltaan samankaltaiset. Ellei kaupunki uudista omia linjauksiaan, erot aukioloajoissa todennäköisesti kasvavat uuden alkoholilain voimaantulon myötä. Muutoksilla voidaan edistää ravintoloiden vapaata kilpailua.

4.3 Terassien aukioloaikojen laajentamisen vaikutukset asuinkiinteistöihin sekä yleiseen järjestykseen

Terassien aukioloaikojen laajentamisesta ei tule aiheutua asutukselle merkittävää meluhaittaa tai järjestyshäiriöitä. Kiinteistön asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien varmistamiseksi sekä lähialueen asukkaille aiheutuvan häiriön estämiseksi on kuitenkin riittävää, että terassien anniskelu- ja aukioloaika määräytyy lain sallimissa rajoissa ja kiinteistön järjestyssääntöjä noudattaen. Terveysturvallisuuslain sekä ympäristömääräysten linjaukset voidaan lisäksi ottaa huomioon rajoittamalla musiikin soittoa yöaikaan pidennetystä anniskeluajasta huolimatta. Aluehallintovirasto arvioi näitä seikkoja anniskelulupaa koskevan päätöksen valmistelussa.

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistamisen kannalta on merkittävää, että 1.3.2018 voimaantulevat alkoholilain uudistukset mahdollistavat aluehallintoviranomaisten puuttumisen terassien meluhaittoihin luvan myöntämisen jälkeenkin. Uudistus toisin sanoen mahdollistaa anniskelulupien sallivamman myöntämisen, mutta tarpeen tullessa myös tehokkaan puuttumisen häiriöihin seuraamussanktiolla tai luvan peruuttamisella.

4.4 Etenemisvaihtoehtojen arviointi

Työryhmän työskentelyssä nousi esiin, että jo maltillinen muutos terassien aukioloaikojen enimmäiskeston vaikuttaisi myönteisesti erityisesti ruokaravintoloiden mahdollisuuksiin harjoittaa liiketoimintaa iltaisin. Lisäksi työryhmä totesi, että Helsingissä on runsaasti taloyhtiöiden kivijalassa sijaitsevia ravintoloita ja terasseja. Näistä syistä aukioloaikoja

koskevien rajausten väljentäminen olisi syytä aloittaa kokeiluluontoisesti, jotta muutosten vaikutuksia voidaan seurata ja arvioida.

Koska erilaiset tapahtumat sekä matkailijoiden liikkuminen keskittyvät kaupungin keskustaan, työryhmä tarkasteli työskentelynsä aikana vaihtoehtoa, jossa aukioloaikojen laajentamisen mahdollistava kokeilu olisi toteutettu ainoastaan kantakaupungin alueella. Maantieteellisesti rajattu kokeilu ei kuitenkaan olisi edistänyt ravintola-alan yritysten keskinäistä yhdenvertaisuutta. Koska enemmistö keskustassa sijaitsevista terasseista lisäksi on jo nyt auki kello 22 jälkeen, on kokeilualueen oltava laajempi, jotta muutoksella olisi vaikutusta.

Maakuntauudistuksen on tarkoitus astua voimaan 1.1.2020, jolloin myös alkoholihallinnon tehtävät siirtyvät aluehallintovirastolta maakuntaan. Maakuntauudistuksen voimaantulo muodostaa luontevat reunaehdot kokeilun kestolle.

5 Työryhmäesitysterassienaukioloaikojen laajentamiseksi

Työryhmä katsoo, että terassien aukioloaikoja koskevien linjausten lieventäminen on paitsi mahdollista, myös uuden kaupunkistrategian mukaista. Työryhmä esittää kaupungin omistamalla maalla sijaitsevien terassien aukioloaikojen kokeiluluontoista laajentamista koko kaupungissa. Lisäksi työryhmä kannustaa alkoholilakiin tehtyjen väljennysten huomioimiseen muussa viranomaistoiminnassa anniskelulupia ja siten myös terassien aukioloaikoja koskevassa päätöksenteossa.

1. Työryhmä esittää, että kaupunki laajentaa asuinrakennuksien läheisyydessä sijaitsevien terassien enimmäisaukioloaikoja kokeiluluontoisesti kello 23.00 saakka. Musiikin soittamisen terassilla tulee päättyä viimeistään kello 22.00. Muualla kuin asuinrakennusten läheisyydessä aukioloaikoja ei edelleenkään rajata. Kokeilu ei vaikuta jo myönnettyihin poikkeuslupiin. Kokeilu kestää vuoden 2020 alkuun saakka (maakuntauudistuksen voimaantuloon asti). Terassiohje päivitetään uusien linjausten mukaiseksi 15.4.2018 mennessä.
2. Työryhmä esittää, että aluehallintovirasto ottaa huomioon kaupungin linjausten muutokset uusien hakemusten käsittelyssä sekä laajentaa anniskeluluvan jo saaneiden, asuinrakennusten läheisyydessä sijaitsevien terassien anniskeluaikaa hakemuksesta kello 23 saakka, ellei anniskelu- ja aukioloaikojen laajentamiselle ole estettä taloyhtiön järjestyssäännöissä.
3. Työryhmä pitää tärkeänä, että myös ulkotarjoilualueilla anniskelulupia koskevat päätökset pyritään tekemään uuden alkoholilain sallimissa enimmäisrajoissa

(anniskelua voi jatkaa aina klo 1.30 asti tai 04.00 jatkoaikahakemuksen perusteella), mikäli alueella ei ole asuinrakennuksia. Tämän tulisi olla mahdollista, jos anniskelulupaa hakeva yrittäjä on esimerkiksi aiemmalla toiminnallaan osoittanut noudattavansa aluehallintoviraston päätöksiä ja yhteistyö viranomaisten kanssa on ollut toimivaa.

4. Työryhmä esittää, että MaRa ry tiedottaa jäsenistöään muutosten voimaantulosta ja neuvoo uusien linjausten mukaisten anniskelulupien sekä voimassaolevien lupien muutosten hakemisessa.
5. Työryhmä esittää, että kokeilun vaikutuksia seurataan ja arvioidaan kokeilun aikana. Tulosten perusteella päätetään kokeilun vakinaistamisesta tai laajentamisesta tulevaisuudessa.